

Повідомлення, хроніка, критика

доповіді за результатами фундаментальних та прикладних досліджень Затуловського А. С. в галузі триботехнічних матеріалів з металевою матрицею було представлено на численних міжнародних конференціях і конгресах в Нідерландах, Угорщині, Франції, Греції, В'єтнамі, Китаї тощо.

Дирекція, колектив Інституту та редакція «Науково-технічного журналу «Металознавство та обробка металів» вітають шановного Андрія Сергійовича з ювілеєм та бажають міцного здоров'я, щастя, благополуччя, оптимізму, невичерпної енергії та нових творчих успіхів!

Шаповалов Віктор Олександрович

До 70 річчя від дня народження

9 листопада 2020 р. виповнюється 70 років доктору технічних наук, професору, член-кореспонденту НАН України, Лауреату державної премії України у галузі науки і техніки (2013), Лауреату премії Кабінету Міністрів України (2019), Лауреату премії ім. Є. О. Патона (2017) Віктору Олександровичу Шаповалову – відомому вченому в галузі спеціальної електрометалургії та матеріалознавства.

Він у 1972 р. закінчив Ворошиловградський машинобудівний інститут і після роботи у його науково-дослідному центрі в 1978 році вступив до аспірантури при ІЕЗ ім. Є. О. Патона. Після закінчення аспірантури працює в інституті, де пройшов всі щаблі наукового зростання від молодшого наукового співробітника до завідувача відділу «Плазмово-шлакової металургії». Віктор Олександрович у 1984 році успішно захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата, а в 2003 році доктора технічних наук по металургії.

Істотним наукових досягненням В.О. Шаповалова є дослідження та створення унікального плазмово-індукційного способу вирощування великих профільованих монокристалів вольфраму та молібдену. Розроблені ним науково-технологічні засади та обладнання, аналогів якого немає в

Повідомлення, хроніка, критика

світі, дозволяють вирощувати монокристали тугоплавких металів будь-яких розмірів і форм, що є важливим досягненням української науки.

Науково-організаторські здібності В. О. Шаповалова яскраво проявилися при рішенні проблем по освоєнню в Україні процесів одержання кремнію, здатного для виготовлення сонячних батарей. У 2008-2009 рр., за запитом української промисловості, він об'єднав колектив із науковців НАНУ та вузів, а також промисловців, який розробив і реалізував Цільову державну науково-технічну програму «Створення хіміко-металургійної галузі виробництва чистого кремнію протягом 2009-2012 рр.». Постановою Кабінету Міністрів України у 2008р. Шаповалова В. О. було призначено керівником програми за науковим напрямом – дослідження складу та процесів збагачення кварцової сировини, відновлення кремнію із силанів у плазмі та створення нормативно-технічної бази цієї галузі. За виконання цієї роботи та одержані досягнення колектив співробітників з його участю отримав державну премію України у галузі науки і техніки у 2013 р. За значний внесок у розвиток вітчизняної науки у 2018 р. Віктора Олександровича відзначено також Почесною грамотою Верховної Ради України.

У теперішній час В. О. Шаповалов із співробітниками розробляють наукові основи та новітні промислові технології, які дозволять управляти кристалізацією крупних сталевих злитків для важкого та енергетичного машинобудування. Результати цих досліджень знайдуть широке застосування в Україні та інших країнах.

За результатами роботи В. О. Шаповалов опублікував 215 наукових праць, у тому числі 2 монографії (одна з них видана в Китаї), 2 підручника та 41 патент на винаходи.

В. О. Шаповалов очолює у ІЕЗ ім. Є. О. Патона спеціалізовану вчену раду по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата та доктора технічних наук за спеціальностями «Металургія чорних та кольорових металів і спеціальних сплавів» і «Матеріалознавство». У 2010-2019 рр. Шаповалов В. О. викладав курс «Позапічне оброблення металів» студентам НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського». Він постійно приділяє увагу роботі з молоддю в університеті, а також у відділі, яким керує. Під його керівництвом захищено 3 кандидатські та одна докторська дисертація.

Щиро вітаємо ювіляра, бажаємо міцного здоров'я, нових творчих досягнень у його наукової діяльності.

